

కె. పి. ఓ. మొయిదీన్ కుట్టి హాజీ

వర్రెస్

పప్పు మంజూరన్ మరియు మరొకరు

ఫిబ్రవరి 6, 1996

[కె. రామస్వామి, బి.ఎల్. హన్సారియా మరియు జి. బి. పట్టనాయక్, న్యాయమూర్తులు]

(పరకామ్య పత్రముల) నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్ చట్టము, 1881:

సెక్షన్ 118 - సాక్ష్యము యొక్క ప్రత్యేక నియమాలు - ధర చెల్లింపుల కోసం పరకామ్య పత్రముల (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్) గురించి ఊహించడం - దావా ప్రామిసరీ నోట్ ఆధారంగా మరియు ప్రామిసరీ నోట్ అమలు చేయబడిందని నిరూపించబడినప్పుడు, దీనికి విరుద్ధంగా నిరూపించబడకపోతే ప్రామిసరీ నోట్ చెల్లింపుల కోసం చేయబడిందనే భావనను ఈ నిబంధన లేవనెత్తుతుంది - సాక్ష్యాలను పరీక్షించి, వాదంలో వాదించిన దావా నిరూపించబడిందా మరియు తదనుగుణంగా దావా నిర్ణయించబడాలా లేదా కొట్టివేయబడాలా అనేది కోర్టు పరిగణలోకి తీసుకుంటుంది.

కుందన్ లాల్ రల్లారం వర్రెస్ కస్టోడియన్, ఎవాక్యూ ప్రాప్టరీ, బాంబే, AIR (1961) SC 1316; U. పొన్నప్ప మూథన్ కుమారులు, పాల్టాట్ వర్రెస్ కాథలిక్ సిరియన్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ & ఇతరులు, [1991] 1 SCC 113; ఇండియన్ బ్యాంక్ వర్రెస్. కె. నటరాజ ప్రిల్లె & మరొకరు, [1993] 1 SCC 493; G. రామతులసమ్మ వర్రెస్ కె. గోవరయ్య, (1984) 2 ఆంధ్ర లా టైమ్స్ 333 మరియు వై. ఎం. ప్రసాద్ మరియు మరొకరు వర్రెస్ ద సనత్ నగర్ వైర్ ఉత్పత్తులు & ఇతరులు, (1987) 2 ఆంధ్ర లా టైమ్స్ 947, ఆధారపడింది.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెం.3651/1996.

A.S. నెం.372/1982 లో కేరళ హైకోర్టు తేదీ 12.6.90 నాడు వెలువరించిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి.

అప్పీలుదారుల తరపున ఎస్. శివ సుబ్రమణ్యం మరియు టి. టి. కున్జీకన్నన్.

ప్రతివాదుల తరపున టి. జి. ఎన్. నాయర్.

కోర్టు ఈ క్రింది ఉత్తర్వు వెలువరించింది:

చేరిక అనుమతించబడింది.

అనుమతి మంజూరు చేయబడింది.

ఇరుపక్షాల న్యాయవాదుల వాదనలను మేము విన్నాము. O.S. నెం.67/81 లో సివిల్ కోర్ట్ మరియు A.S. నెం.372/83 లో హైకోర్ట్ గమనించిన ఉమ్మడి వాస్తవాలు, అవి ప్రామిసరీ నోట్ Ex.A1, తేదీ అక్టోబరు 28, 1978 రోజున రూ.1.5 లక్షలు ధర నగదు రూపంలో చెల్లించడానికి రూపొందించబడింది. వాదంలో చెప్పినట్లు, చెల్లింపుల నుండి, 3 ఎకరాల అదనపు భూమి మరియు సర్వే నెం.8/1A2 లో 44 సెంట్లు మరియు ఒక భవనం నాటి అమ్మకపు ఒప్పందం తేదీ జూలై 21, 1978 Ex.B1 ప్రకారం పంపిణీ చేయబడిన 10 ఎకరాల భూమికి అదనంగా పంపిణీ చేయబడింది. చెల్లింపుల కోసమే Ex.A1 అని నిరూపించబడింది మరియు Ex.A1 ఆధారంగా మొత్తం డబ్బు వసూలు కోసం వేసిన ఈ దావా చట్టంలో చెల్లుబాటు అవుతుంది.

దీనికి మద్దతు ఇచ్చే వాస్తవాలు ఏమిటంటే, జనరల్ పవర్ ఆఫ్ అటార్నీగా మొదటి ప్రతివాది 35 ఎకరాల భూమిని మొత్తం Rs.10 లక్షలకు విక్రయించడం కోసం అమ్మకపు ఒప్పందం ExB1 కుదుర్చుకున్నారు. దానిలో భాగంగా, ఒప్పంద ధర చెల్లింపులలో భాగంగా రూ.4 లక్షల రూపాయలు చెల్లించగానే అప్పీలుదారుకు 10 ఎకరాల భూమిని స్వాధీనం చేయడం జరిగింది. అప్పీలుదారుకు అదనపు భూమి అవసరమని మరియు అతని వద్ద నగదు లేనందున, ఒకటిన్నర లక్షల మొత్తానికి ప్రామిసరీ నోట్, Ex.A1 రాయడం జరిగింది మరియు దాని కొనసాగింపుగా మూడు ఎకరాల నలభై నాలుగు సెంట్ల భూమి మరియు భవనం అప్పీలుదారుకు ఇవ్వబడింది. Ex.B1 కు సంబంధించిన ఈ విషయంలో మనం మరింత ముందుకు సాగాల్సిన అవసరం లేదు ఎందుకంటే Ex.B1 విఫలమైంది మరియు ఒప్పందం పూర్తి కాలేదు.

పరక్రామ్య పత్రముల చట్టము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్ చట్టము), 1881 లోని VIIIవ అధ్యాయం (సంక్షిప్తంగా 'చట్టం') సాక్ష్యం యొక్క ప్రత్యేక నియమాలను అందిస్తుంది. సెక్షన్ 118 పరక్రామ్య పత్రముల (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్) గురించి ఊహను ఆకర్షిస్తుంది, "దీనికి విరుద్ధంగా నిరూపించబడే వరకు", క్లాజ్ (a) క్రింద, ప్రతి పరక్రామ్య పత్రము చెల్లింపుల కోసం తయారు చేయబడిందని లేదా ఆకర్షించబడిందని మరియు అటువంటి ప్రతి పత్రం ఆమోదించబడినప్పుడు, చర్చించినప్పుడు లేదా బదిలీ చేయబడినప్పుడు, ఆమోదించబడినప్పుడు, చర్చించినప్పుడు లేదా చెల్లింపుల కోసం బదిలీ చేయబడిందని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

కుందన్ లాల్ రల్లారం వర్సెస్ కస్టోడియన్, ఎవాక్యూ ప్రావర్టీ, బాంబే, AIR (1961) SC 1316, కేసులో ఈ కోర్టు K. సుబ్బా ద్వారా మాట్లాడుతూ (అతను అప్పుడు ఉన్నట్లుగా) ఊహ యొక్క పరిధిని పరిగణనలోకి తీసుకుని చట్టాన్ని ఈ విధంగా నిర్దేశించారు:

“సెక్షన్ 118 పరక్రామ్య పత్రముల (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్) కు వర్తించే సాక్ష్యం యొక్క ప్రత్యేక నియమాన్ని నిర్దేశిస్తుంది. ఊహ అనేది చట్టంలో ఒకటి మరియు దాని కింద ఒక న్యాయస్థానం, ఇతర విషయాలతో పాటు, పరక్రామ్య పత్రము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్) లేదా ఆమోదం చెల్లింపుల కోసం చేయబడిందా లేదా ఆమోదించబడిందా ఊహించగలుగుతుంది. ఫలితంగా, ఇది చెల్లింపులలో విఫలమైన రుజువు యొక్క భారాన్ని నోట్ తయారీదారుపై లేదా ఆమోదం తెలిపేవారిపై వేస్తుంది. "రుజువు భారం" అనే పద బంధానికి రెండు అర్థాలు ఉన్నాయి – మొదటిది, రుజువు యొక్క భారం అనేది చట్టం యొక్క విషయం మరియు వాదించడం మరియు మరొకటి కేసును స్థాపించే భారం; మొదటిది వాదనల ఆధారంగా చట్ట ప్రశ్నగా నిర్ణయించబడుతుంది మరియు మొత్తం విచారణ సమయంలో మారదు, అయితే రెండోది స్థిరంగా ఉండదు, కానీ ఒక పక్షం తనకు అనుకూలంగా ఒక ఊహను లేవనెత్తడానికి తగిన సాక్ష్యాలను సమర్పించిన వెంటనే మార్చబడుతుంది. భారాన్ని మార్చడానికి అవసరమైన సాక్ష్యం తప్పనిసరిగా సాక్ష్యం లేదా వ్యతిరేక పక్షం చేసిన ఒప్పుకోలు కానవసరం లేదు; ఇది సందర్భోచిత సాక్ష్యం లేదా చట్టం లేదా వాస్తవం యొక్క ఊహలను కలిగి ఉండవచ్చు. తాను ప్రతివాదికి కొన్ని వస్తువులను విక్రయించానని, వస్తువుల ధర చెల్లింపులకై ఒక ప్రామిసరీ నోట్ రూపొందించబడిందని మరియు విక్రయించిన వస్తువులు తన వద్ద కలిగి ఉన్నానని మరియు 'అమ్మకం' ఒక నిర్దిష్ట ధర చెల్లింపుల కోసం చేయబడిందని చూపించడానికి సంబంధిత ఖాతా పుస్తకాలు తన వద్ద ఉన్నాయని పిటిషనర్ చెప్పిన ఖాతా పుస్తకాలను సమర్పించాలి. అటువంటి సంబంధిత సాక్ష్యాన్ని పిటిషనర్ నిలిపివేస్తే, దీనికి సంబంధించినంత వరకు సెక్షన్ 114 ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ కోర్టుకు ఒక ఊహకు వీలు కల్పిస్తుంది, సమర్పించినట్లయితే, పేర్కొన్న ఖాతాలు పిటిషనర్ కు అనుకూలంగా ఉండవు. ఈ ఊహను కోర్టు లేవనెత్తితే, కొన్ని పరిస్థితులలో పరక్రామ్య పత్రముల చట్టము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్ యాక్ట్) సెక్షన్ 118 కింద లేవనెత్తిన చట్టం యొక్క ఊహను తిరస్కరించవచ్చు.

ఆ కేసులో అప్పీలుదారుడు సరూప్ సింగ్ అనే వ్యక్తి భాగస్వామ్యంతో కరాచీలో రేడియో, గ్రామోఫోన్లలో వ్యాపారం చేస్తున్నాడు. అతను తన దుకాణాన్ని తన స్నేహితుడు ఇక్బాల్ హుస్సేన్ కు, వాణిజ్యంలో ఉన్న స్టాక్ ను నిర్దిష్ట ధరకై అబ్దుల్ సతార్ అహ్మద్ డ్యూ కు బదిలీ చేశాడు. దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకుని, ఆయన రూ.96-1-0 నగదు మరియు అతనికి అనుకూలంగా రూ.37,000 చెల్లింపునకై ఒక ప్రామిసరీ నోట్ ను వేరే వ్యక్తి ద్వారా ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ ఆధారంగా అతను ఎవాక్యూ ప్రాపర్టీస్ కన్స్ట్రక్షన్ ముందు దావా వేశాడు. కన్స్ట్రక్షన్ జనరల్ ఈ విధంగా నిర్ణయించారు, ఏంటంటే, సందర్భోచిత సాక్ష్యాల నుండి సంబంధిత విషయాలను ఉంచలేదని, సెక్షన్ 118 (a) కింద ఊహను తిరస్కరించారు మరియు చెల్లింపుల కోసం ఆమోదించబడిన ఆ ప్రామిసరీ నోట్ చెల్లింపులకై ఇచ్చారని అప్పీలుదారు నిరూపించలేదు. అప్పీలుదారు భౌతిక సాక్ష్యాలను నిలిపివేయడానికి అన్ని కేసు చట్టాలను విస్తృతంగా పరిశీలించిన తరువాత, ఈ కోర్టు సెక్షన్ 118 కింద లేవనెత్తిన ఊహ, కొన్ని పరిస్థితులలో తిరస్కరించబడిందని పేర్కొంది. రుజువు యొక్క భారం చట్టం లేదా వాస్తవాన్ని ఊహించడం ద్వారా మార్చబడవచ్చు లేదా చట్టం యొక్క ఊహను ప్రత్యక్ష లేదా సందర్భోచిత సాక్ష్యం ద్వారా మాత్రమే కాకుండా చట్టం మరియు వాస్తవాన్ని ఊహించడం ద్వారా కూడా తిరస్కరించవచ్చు. చట్టం తిరుగులేని ఊహ యొక్క ప్రశ్నలోకి వెళ్ళలేదు. తదనుగుణంగా సెక్షన్ 118 కింద ఊహ ఆధారంగా దావాను తిరస్కరించడాన్ని తోసిపుచ్చడం జరిగింది.

యు. పొన్నప్ప మూథన్ కుమారులు, పాల్టాట్ వర్సెస్ కాథలిక్ సిరియన్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ & ఇతరులు, [1991] 1 SCC 113 కేసులో ఈ న్యాయస్థానంలోని ఇద్దరు న్యాయమూర్తులతో కూడిన ధర్మాసనం, సెక్షన్ 118 (జి), సెక్షన్ 9 కింద సెక్షన్ 118 యొక్క నిబంధన వివాదాస్పదంగా ఉన్నప్పుడు ఊహను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. సెక్షన్ 118 (g) కింద పేర్కొన్న పరిస్థితులలో ఊహను తిరస్కరించినప్పుడు, అతను నిర్ణీత సమయంలో హోల్డర్ అని నిరూపించే భారం అతనిపై ఉంటుందని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. ఇచ్చిన కేసులో, చెల్లుబాటు ధర చెల్లింపులతో సహా ఈ అవసరాలను పరిశీలించేటప్పుడు, బేరర్ ఖాతాకు ప్రక్రియను జమ చేయడానికి, దానిని స్వీకరించే ముందు, వ్యక్తపరిచిన లేదా సూచించిన ఒప్పందం ఉందా అనే ప్రశ్నకు కూడా కోర్టు వెళ్ళాలి. ప్రతి సందర్భంలో ఇది వాస్తవ ప్రశ్న అని, అంటే, అక్కడ వ్యక్తపరిచిన లేదా సూచించిన ఒప్పందం ఉందా తెలియకముందే, చెక్ మొత్తాన్ని తీసుకోక ముందే, దానికి వ్యతిరేకంగా వినియోగదారుడు ఊహను లేవనెత్తడానికి అర్హత ఉందా అని సూచించింది. "నమ్మడానికి తగినంత కారణం లేకుండా" అనే పదాలను ఈ నేపథ్యంలో అర్థం చేసుకోవాలి. ఇండియన్ బ్యాంక్ వర్సెస్ కె. నటరాజ్ పిళ్ళై &

మరొకరు, [1993] 1 SCC 493, ఇద్దరు న్యాయమూర్తులతో కూడిన మరో ధర్మాసనం బ్యాంకు ద్వారా స్వల్పకాలిక రుణాన్ని మంజూరు చేయడానికి, స్వల్పకాలిక రుణాల కోసం ఊహించిన ఆస్తితో పాటు ప్రామిసరీ నోట్ అమలు చేయబడిన లోపాన్ని కప్పిపుచ్చడానికి రూ.1,00,000 రుణాన్ని మంజూరు చేయాలా అని పరిశీలించాల్సి ఉంది. ప్రామిసరీ నోట్ కింద లక్ష మంజూరు చేయడం అనేది సమానమైన తనఖా విడుదలకు సంబంధించినదని, నగదు చెల్లింపు కోసం కాదని, అందువల్ల దీనికి చెల్లింపుల ద్వారా మద్దతు ఇవ్వలేదని వాదించారు. ప్రామిసరీ నోట్ చెల్లింపునకై పూర్తిగా మద్దతు ఇవ్వబడిందని మరియు చెల్లింపులు ఆమోదించబడుతుందనే ఊహ ఆకర్షించబడిందని నిర్ధారించబడింది.

జి.రామతులసమ్మ వర్సెస్ కె. గోవరయ్య, (1984) 2 ఆంధ్ర లా టైమ్స్ 333, వాస్తవాలు ఏమిటంటే, ప్రామిసరీ నోట్ రూ.3,000 మొత్తానికి రూపొందించబడింది. దాని ఆధారంగా వడ్డీతో దాని రికవరీ కోసం దావా వేయబడింది. వాది అల్లుడుకు అనుకూలంగా పది వేల మొత్తానికి తనఖా బాండ్ ను ఇచ్చినట్లు అప్పీలుదారు వాదించారు. వార్షికంగా 25% చెల్లించవలసిన అదనపు వడ్డీకి, ప్రామిసరీ నోట్ ఇవ్వబడింది. అదనపు రేటు వడ్డీ రేటును ఉల్లంఘించింది. అప్పీలుదారు ఒక చిన్న రైతు అయినందున ప్రామిసరీ నోట్ కు చట్టపరమైన పరిశీలన ద్వారా మద్దతు ఇవ్వబడలేదు, 1977 నాటి చిన్న రైతులు మరియు రుణగ్రహీతల ఉపశమన చట్టం VII లోని నిబంధనల ప్రయోజనానికి అర్హులు, దీని కింద రుణం మాఫీ అయిపోయింది. ఆ వాస్తవాలపై, ఊహ ఎప్పుడు తిరస్కరించబడుతుందా? అనే ప్రశ్న తలెత్తింది. ఈ ఊహ చట్టబద్ధమైనదని ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది. అందువల్ల, పరక్రామ్య పత్రము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్) చెల్లింపుల కోసం తయారు చేయబడిందని కోర్టు భావిస్తుంది. ఇది ప్రామిసరీ నోట్ తయారీదారుపై చెల్లింపుల వైఫల్యం రుజువు యొక్క భారాన్ని విసురుతుంది. ప్రామిసరీ నోట్ ప్రతివాది చేత తయారు చేయబడిందని నిరూపించాల్సిన బాధ్యత మొదట్లో వాది మీద ఉంటుంది. దాని రుజువు మీద సెక్షన్ 118 (a) కింద ఊహ నియమం ప్రతివాది మీద భారాన్ని మార్చడానికి అతనికి సహాయపడుతుంది. చట్టపరమైన ప్రశ్నగా, అమలు నిరూపించబడిన వెంటనే, రుజువు యొక్క భారం వాది మీద ఉంటుంది. సెక్షన్ 118, ఈ లిఖిత పత్రం చెల్లింపు కోసం తయారు చేయబడిందని అతనికి అనుకూలంగా ఒక భావనను లేవనెత్తడానికి న్యాయస్థానంపై విధిని విధిస్తుంది. ఆ ఊహ రుజువు యొక్క భారాన్ని మారుస్తుంది, అనగా ప్రతివాది చెల్లింపుల ద్వారా ప్రామిసరీ నోట్ మద్దతు ఇవ్వబడదని ఒక కేసును స్థాపిస్తుంది. ప్రామిసరీ నోట్ పరిశీలన ద్వారా మద్దతు ఇవ్వలేదని నిరూపించడానికి ప్రతివాది ప్రత్యక్ష లేదా సందర్భోచిత సాక్ష్యాలను సమర్పించవచ్చు. అతను ఆమోదయోగ్యమైన సాక్ష్యాన్ని

సమర్పించినట్లయితే, భారం మళ్లీ వాదికి మారుతుంది. ప్రతివాది ఆధారపడిన పరిస్థితులు చాలా ఇబ్బందిగా ఉంటే, వ్యతిరేకతను నిరూపించే భారం వాది మీద ఉంటుంది. చట్టబద్ధమైన అనుమానం, చట్టపరమైనది అయినప్పటికీ, ప్రతి కేసులో నిరూపించాల్సిన వాస్తవం యొక్క ప్రశ్న కూడా. సెక్షన్ 118 కింద లేవనెత్తిన అనుమానం పరక్రామ్య పత్రము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్) లలో పేర్కొన్న చెల్లింపులకు సంబంధించి కాదు, పరక్రామ్య పత్రము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్) చెల్లింపులు ఉండటానికి అనుకూలంగా ఉంది. చట్టంలో చెల్లుబాటు అయ్యే ఏదైనా పరిశీలన చెల్లుబాటు అయ్యేది మరియు అమలు చేయదగినది. పరక్రామ్య పత్రము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్) లలో పేర్కొన్న ఒక నిర్దిష్ట ధర తప్పు అని తేలితే మరియు ఇతర పరిశీలన ఏర్పాటు చేయబడితే, అది సెక్షన్ 118 ద్వారా ప్రతివాది అతనిపై పడిన భారాన్ని తీర్చారా అని నిర్ణయించడంలో కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకునే అంశం. కోర్టు ముందు ఉంచిన మొత్తం సాక్ష్యాలను కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. వాది యొక్క క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ లో ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది ద్వారా తరచుగా ముఖ్యమైన ఒప్పుకోలు ఖచ్చితంగా ప్రతివాది ద్వారా పొందవచ్చు. అందువల్ల, సెక్షన్ 118 (a) కింద చట్టబద్ధమైన భావనను మరియు రుజువు యొక్క భారం ప్రతివాది మీద ఉందనే వాస్తవాన్ని మరియు భారం తొలగించబడిందా లేదా అని చూడాలని కోర్టు ఎల్లప్పుడూ గుర్తుంచుకోవాలి. భారాన్ని ఎలా తొలగించవచ్చు లేదా అది తొలగించబడిందా అనేది సాక్ష్యాలను మెచ్చుకోవలసిన విషయం. ఒక నిర్దిష్ట చెల్లింపులు నిరూపించడంలో వాది వైఫల్యం ప్రతివాది వాదనను సంభావ్యంగా మార్చవచ్చు మరియు ఎటువంటి చెల్లింపులు లేవని నిర్ధారణకు దారితీయవచ్చు. మరోవైపు, దీనికి ఎటువంటి పరిశీలన ఉండకపోవచ్చు. చట్టంలోని సెక్షన్ 118 లోని "విరుద్ధంగా నిరూపించబడే వరకు" అనే పద బంధాన్ని కూడా విస్తృతమైన అర్థంలో చదవాలి, ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్లు 3 మరియు 4 లోని 'నిరాకరించబడిన' పదం యొక్క నిర్వచనాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుని, 'వ్యక్తీకరణ' అనేది సెక్షన్ 118 (a) కింద నిజమైన చట్టపరమైన ప్రాముఖ్యతను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా, న్యాయస్థానాల విధానాన్ని చట్టం యొక్క లోపం అని పరిగణించకుండా కేవలం ఊహించబడిందని పేర్కొంది. చట్టంలోని సెక్షన్ 118 లోని "విరుద్ధంగా నిరూపించబడే వరకు" అనే పదబంధాన్ని కూడా విస్తృతమైన అర్థంలో చదవాలి, సాక్ష్యాల చట్టంలోని సెక్షన్లు 3 మరియు 4 లోని 'నిరాకరించబడిన' పదం యొక్క నిర్వచనాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుని, 'వ్యక్తీకరణ' అనేది సెక్షన్ 118 (a) కింద నిజమైన చట్టపరమైన ప్రాముఖ్యతను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా, న్యాయస్థానాల విధానాన్ని చట్టం యొక్క లోపం అని పరిగణించకుండా కేవలం ఊహించబడిందని పేర్కొంది. తదనుగుణంగా, పక్షాలకు కొత్తగా సాక్ష్యాలను సమర్పించడానికి మరియు ఆ విధంగా నిర్దేశించిన చట్టం ప్రకారం యోగ్యతల

ఆధారంగా కేసును నిర్ణయించడానికి అవకాశం ఇవ్వడానికి దావాను విచారణ న్యాయస్థానానికి పంపించారు.

వై. ఎం. ప్రసాద్ మరియు మరొకరు వర్సెస్ ద సనత్ నగర్ వైర్ ఉత్పత్తులు & ఇతరులు, (1987) 2 ఆంధ్ర లా టైమ్స్ 947 కేసులో వాస్తవాలు ఏమిటంటే, వాది, భాగస్వామ్య సంస్థ వద్ద వరుసగా రూ.30,000 మరియు రూ.20,000 సంబంధించి Ex.A5 మరియు A6 రెండు ప్రామిసరీ నోట్లు ఉన్నాయి. రెండు చెక్కులు A7 మరియు A8 లను రెండవ ప్రతివాది ప్రత్యామ్నాయంగా మరియు భద్రత కోసం ఇవ్వబడ్డాయి. Ex.A5 మరియు A6 గడువు ముగిసేలోపు, పునరుద్ధరణ, ప్రామిసరీ నోట్ Ex.A9 ఇవ్వబడింది, దీని ఆధారంగా దావా వేయబడింది. ఎటువంటి మొత్తాన్ని రుణం తీసుకోలేదని డిఫెన్స్ వారి వాదన ఉంది. అప్పీలుదారు-మొదటి ప్రతివాది యొక్క వ్యాపారాన్ని రెండవ ప్రతివాది భర్త చూసుకుంటున్నాడని, అతను మొదటి ప్రతివాదికి రూ.50,000 ఇచ్చాడని మరియు అతను తనకు అనుకూలంగా ప్రామిసరీ నోట్ ను ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ మొత్తాన్ని రికవరీ చేయాలని ఆయన దాఖలు చేసిన దావాలో ఇప్పటికే తీర్పు ఇవ్వబడింది. రెండవ ప్రతివాది భర్త ఎటువంటి లైసెన్స్ లేకుండా డబ్బు అప్పుగా ఇచ్చేవాడు. అతను ఆదాయపు పన్ను మరియు ఇతర లావాదేవీల ప్రయోజనం కోసం ఖాళీ పత్రాలపై అప్పీలుదారు-మొదటి ప్రతివాది యొక్క సంతకాలు తీసుకున్నాడు. అందువల్ల, అతను Ex.A9 ప్రామిసరీ నోట్ ఇవ్వలేదు లేదా దాని కింద ఎటువంటి చెల్లింపులు స్వీకరించలేదు. Ex. A9 అనేది Ex.A5 మరియు A6 ప్రామిసరీ నోట్ల పునరుద్ధరణ అని లేదా వాటికి చెల్లింపుల ద్వారా మద్దతు ఇవ్వలేదని కూడా ఆయన తిరస్కరించారు. కేసు చట్టం మరియు సాక్ష్యాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, Ex.A5 మరియు A6, ప్రామిసరీ నోట్లు చెల్లింపుల ద్వారా మద్దతు ఇవ్వలేదని అప్పీలుదారు నిరూపించారని హైకోర్టు పేర్కొంది. చట్టంలోని సెక్షన్ 118 ప్రకారం "విరుద్ధంగా నిరూపించబడే వరకు" అనే వ్యక్తికరణ ప్రతివాది తప్పనిసరిగా పత్రానికి ఏ విధమైన చెల్లింపుల ద్వారా మద్దతు ఇవ్వలేదని చూపించాలని అర్థం కాదని, అయితే ప్రతివాది కోర్టును పరిగణించమని అడిగే అవకాశం ఉందని పేర్కొంది, ఒక వివేకం గల వ్యక్తి, కేసు పరిస్థితులలో, ఉనికిలో లేదని భావించి చర్య తీసుకోవలసిన సంభావ్యత లేనిది. సెక్షన్ 118 కారణంగా ప్రతివాదిపై సాక్ష్య భారం ప్రారంభంలో ఉంచబడినప్పటికీ, ప్రతివాదులు, ప్రోనోట్ లేదా సూట్ నోటీసులో లేదా వాదంలో పేర్కొన్న విధంగా అటువంటి పరిశీలన ఉనికిలో లేదని మరియు ఊహను తిరస్కరించిన తర్వాత చెప్పిన ఊహ అదృశ్యమవుతుందని సంభావ్యత యొక్క ప్రాముఖ్యతను చూపించడం ద్వారా తిరస్కరించవచ్చు. ప్రోనోట్ లో చెప్పినట్లు గత పరిశీలన ద్వారా ప్రోనోట్ మద్దతు ఇస్తుందని నిరూపించే భారం వాది మీద ఉంటుంది. ఈ చట్టం చేసినప్పుడు సమాజంలో నైతిక

విలువలు ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు ఊహించబడిందని కూడా గమనించబడింది. సమయం గడిచేకొద్దీ నైతిక ప్రమాణం దాని పతనానికి మరుగున పడిపోయింది: మరియు డబ్బు రుణాలు ఇవ్వడం ఒక వృత్తిగా మరియు ముగింపుకు సాధనంగా మారింది, ఆర్థిక అవసరం కారణంగా నిరుపేద ప్రజలను దోపిడీ చేయడానికి అనేక అణచివేతలు అవలంబించబడుతున్నాయి. సెక్షన్ 11B (A) కింద చట్టబద్ధమైన భావన ఆర్టికల్ 39A కు అనుగుణంగా తిరిగి పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది, ఇది ప్రాథమిక హక్కుగా హామీ ఇస్తుంది, ఆర్టికల్స్ 14 మరియు 21తో చదవబడిన సమాన న్యాయం, ఇది విధానపరమైన న్యాయబద్ధతను అందిస్తుంది. చట్టబద్ధమైన ఊహకు పునఃపరిశీలన అవసరం.

అందువల్ల దావా ప్రోనోట్ మీద ఆధారపడి ఉన్నప్పుడు, మరియు ప్రామిసరీ నోట్ అమలు చేయబడిందని నిరూపించబడినప్పుడు, సెక్షన్ 118 (a) దీనికి విరుద్ధంగా నిరూపించబడే వరకు, ప్రామిసరీ నోట్ చెల్లింపుల కోసం చేయబడిందని ఊహను లేవనెత్తుతుంది. సెక్షన్ 118 (a) కింద లేవనెత్తిన ప్రారంభ భావన, వాది స్వయంగా వాదంలో వివిధ చెల్లింపులను వాదించినప్పుడు అందుబాటులో ఉండదు. పరక్రామ్య పత్రము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్) లలో చెప్పినట్లుగా మరియు దానికి మద్దతుగా సమర్పించిన సాక్ష్యం ద్వారా ప్రామిసరీ నోట్ మద్దతు ఇస్తుందని అతను వాదించినట్లయితే, ప్రామిసరీ నోట్ ధర చెల్లింపుల ద్వారా లేదా ప్రామిసరీ నోట్ లో పేర్కొన్న ఒకటి తప్ప వేరే ధర ద్వారా మద్దతు ఇవ్వలేదని నిరాకరించే భారం ప్రతివాది మీద ఉంటుంది. ఆ పరిశీలన చట్టంలో చెల్లుబాటు కాకపోయినా లేదా చట్టంలో అమలు చేయబడకపోయినా, దావా ప్రామిసరీ నోట్ చెల్లుబాటు అయ్యే ధర లేదా చట్టబద్ధంగా అమలు చేయదగిన ధర ద్వారా మద్దతు ఇవ్వబడిందా అని కోర్టు పరిశీలిస్తుంది. ఉదాహరణకు, కాలపరిమితితో కూడిన రుణం కోసం అమలు చేయబడిన ప్రామిసరీ నోట్ ను తీసుకోండి. ఇది ఇప్పటికీ చెల్లుబాటు అయ్యే పరిశీలనే. వాది యొక్క అభ్యర్థన యొక్క అబద్ధం కూడా కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అంశం అవుతుంది. వాది యొక్క అభ్యర్థన యొక్క అబద్ధం కూడా కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అంశం అవుతుంది. పక్షాలు సాక్ష్యాన్ని సమర్పించినప్పుడు రుజువు యొక్క భారం విద్యాపరమైన ఆసక్తిని కలిగి ఉంటుంది. న్యాయస్థానం సాక్ష్యాలను పరిశీలించి, వాదంలో వాదించిన దావా స్థాపించబడిందా మరియు దావాను నిర్ణయించాలా లేదా కొట్టివేయాలా అని పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది.

ఈ కేసులో, అప్పీలుదారు యొక్క అభ్యర్థన ఏమిటంటే, అతను మొదటి ప్రతివాది యొక్క ప్రిన్సిపాల్ కు చూపించడానికి Ex.A-1, ప్రామిసరీ నోట్ ను రూపొందించాడు, ప్రతివాది ఒప్పందం కుదుర్చుకున్న పవర్ ఆఫ్ అటార్నీ/ఏజెంట్, Ex.B1 తో ముందుకు సాగుతుంది మరియు దాని విశ్వాసంపై, వారు Ex.B1 కింద ఒప్పందంలో తమ భాగాన్ని కొనసాగించడానికి ఉద్దేశించారు.

తరువాత, ప్రతివాది Ex.B1 ను రద్దు చేసాడు మరియు తత్ఫలితంగా Ex.B1 కాంట్రాక్ట్ అమలు చేయలేనిదిగా మారింది మరియు అందువల్ల, Ex.B1 పరిశీలన ద్వారా మద్దతు ఇవ్వబడదు మరియు అందువల్ల ప్రతివాదులు మొత్తాన్ని తిరిగి పొందలేరు.

సాక్ష్యాలను జోడించిన తరువాత, విచారణ న్యాయస్థానం సాక్ష్యాలను పరిశీలించి, పేరా 36 లో ఈ విధంగా నిర్ధారణను నమోదు చేసింది:

“R.S.8/1A2 లో మిగిలిన 3 ఎకరాలు మరియు 44 సెంట్ల విస్తీర్ణంలో ఉంచినప్పుడు ప్రతివాది ఎగ్జిబిట్ A1 ప్రామిసరీ నోట్ ను ఇచ్చాడని నిరూపించడానికి డాక్యుమెంటరీ ఆధారాలు మరియు పరిస్థితుల సమ్మర్థి ఉంది.”

అప్పీల్ లో హైకోర్టు ఈ తీర్పును మరింత బలోపేతం చేసింది:

"మాఖిక మరియు డాక్యుమెంటరీ ఆధారాలు ఉన్నాయి, ఇవి పరిగణన అలా అభ్యర్థించబడిందని చూపుతాయి, అవి ఒప్పందం ద్వారా వెలికితీసిన అదనపు ప్రాంతం యొక్క స్వాధీనంలో ప్రతివాదులను ఉంచడం కోసం, మరియు దానిలోని R.S.8/1A2 లో ఉన్న కొన్ని భవనాలకు సంబంధించి, పూర్తిగా స్థాపించబడింది". ప్రత్యర్థి వివాదాలను అంచనా వేయడానికి ఒక ముఖ్యమైన పరిస్థితి ఏమిటంటే, 28.6.1979 నాటి Ext. B2 నుండి ప్రారంభమయ్యే పప్పు మంజురాన్ నుండి మొదటి ప్రతివాదికి ప్రవహించే ఉత్తరప్రత్యుత్తరాల వరుస. ఆ లేఖ ప్రత్యేకంగా రూ.1,50,000/- మొత్తానికి ప్రామిసరీ నోట్ కింద చెల్లించాల్సిన మొత్తాన్ని మరియు అసలు మొత్తాన్ని లేదా వడ్డీని కూడా చెల్లించకపోవడాన్ని సూచిస్తుంది. ఈ లేఖ సహజమైన మరియు మొదటి వాది యొక్క భావాలకు నిజమైన ప్రతిబింబం. చెల్లింపు పొందకపోవడం, అమ్మకపు లావాదేవీని పూర్తి చేయకపోవడం వల్ల అతను అనుభవించిన బాధ అందులో సూచించబడింది. లెటర్ Ext.B10 తేదీ 21.7.1979 ఇప్పటికే సూచించబడింది. ఒప్పందాన్ని అమలు చేసిన తర్వాత ఒక సంవత్సరం పాటు, అమ్మకపు పత్రాలను అమలు చేసినందుకు ప్రతివాదులు ఎటువంటి చర్య తీసుకోని పరిస్థితులను ఇది పునరావృతం చేస్తుంది".

సెక్షన్ 118 (a) కింద నగదు పరిశీలనను ఆమోదించినట్లు ట్రయల్ కోర్టు ఊహించిందని, రుజువు భారం తప్పుగా ప్రతివాదికి బదిలీ చేయబడిందని, వాది వేర్వేరు పరిగణనలను వాదించినప్పుడు, సెక్షన్ 118 (a) కింద ఊహ అందుబాటులో లేదని అప్పీలుదారు తరపు సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ శివసుబ్రహ్మణ్యం వాదించారు. ఇంతకు ముందు పేర్కొన్నట్లుగా, వాది పరక్రామ్య

పత్రము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్) లలో కనిపించే దాని కంటే భిన్నమైన ధర అభ్యర్థించిన తర్వాత, చట్టబద్ధమైన అంచనాలు తలెత్తవు. చట్టంలోని సెక్షన్ 118 (a) ప్రకారం, దీనికి విరుద్ధంగా నిరూపించబడే వరకు, ప్రతి పరక్రామ్య పత్రము (నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్) చెల్లింపుల కోసమే తయారు చేయబడిందని భావించబడుతుంది. ప్రామిసరీ అమలును అంగీకరించిన తర్వాత లేదా అది అమలు చేయబడిందని నిరూపించబడిన తర్వాత, సెక్షన్ 118 (a) కింద అది చెల్లింపుల ద్వారా మద్దతు ఇస్తుందని ఊహించబడింది. ఈ కేసులో వాదికి ప్రాథమిక అనుమానం అందుబాటులో ఉండదు. అయితే, అతను Ex. A1 పై మాత్రమే కాకుండా, ఉనికిలోకి వచ్చిన పత్రాలపై, i.e. Ex. B1 ఒప్పందం, ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు, పక్షాల ప్రవర్తన మరియు ఒప్పందంపై ఆమోదంపై కూడా ఆధారపడ్డాడు. నగదు పరిగణన Ex.A1 కింద చదివినప్పటికీ ఆ పత్రాలు చూపిస్తున్నాయి, నిజానికి, ఆ చెల్లింపులు భూమి అది 3 ఎకరాల 44 సెంట్లు మరియు R.S.B/1A2 లో పేర్కొన్న కొన్ని భవనాలు బదిలీ కోసం చేయడం జరిగింది మరియు Ex.A1 చెల్లుబాటు అయ్యే చెల్లింపుల ద్వారా మద్దతు ఇస్తుంది.

ఇక్కడ చూసే, ట్రయల్ కోర్టు మరియు అప్పీలేట్ కోర్టు యొక్క నిర్ధారణ ఏమిటంటే, Ex.A1 కింద చెల్లుబాటు అయ్యే చెల్లింపులు Rs.1.50 లక్షల మొత్తానికి ఆమోదించబడింది. ప్రతివాదులు 3 ఎకరాల 44 సెంట్ల భూమిని మరియు భవనాన్ని అప్పీలుదారుకు అప్పగించినందున, ఇది Ex.B1 పరిధిలోకి వచ్చే భూములకు అదనంగా ఉంది, భూమి స్వాధీనం అప్పీలుదారు చేతుల్లోకి ఇవ్వబడింది మరియు దాని ధర చెల్లింపుల కోసం అతను Ex.A1 ప్రామిసరీ నోట్ ను ఇచ్చాడు, ఇది చట్టబద్ధంగా చేయదగిన చెల్లింపుల ద్వారా మద్దతు ఇస్తుంది. అందువల్ల, దిగువ రెండు కోర్టులు మంజూరు చేసిన డిక్రీ చట్టవిరుద్ధమైన జోక్యానికి హామీ ఇవ్వదు.

తదననుగుణంగా, అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది. ఖర్చులు లేవు.

అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది.

అనువదించినవారు: CSR

అనువదించిన పేజీల సంఖ్య : 9